

[Aksel Larsen.]

gen. Så lavede man valgloven sådan, at man var sikker på, at hvis det tysksindede mindretal opstillede kandidater, og hvis det fik tilstrækkelig mange stemmer til et kredsmandat i den lukkede sønderjyske amtskreds, ja, så kunne det få et kredsmandat. Det har bevirket, at dette tysksindede mindretal har kunnet få sine mandater i folketinget billigere end alle andre partier. Hvis jeg husker ret, var det for omkring 9.000 stemmer, de fik et mandat sidste gang. De andre partier måtte betale gennemsnitligt 14.000 stemmer for et mandat. Jeg skal ingenlunde antyde, at man burde ændre denne paragraf, således at det bliver vanskeligere for det tyske mindretal at blive repræsenteret. Det kan blive svært nok for dem endda. Jeg vil kun sige, at dér har vi dog vist en af forklaringerne på, at dette med et mandat i en amts- eller storkreds blev indføjet i valgloven.

Under alle omstændigheder forekommer det mig, at de krav, der stilles — også efter de lempelser, der blev indført i valgloven i 1961 — fortsat er for rigoristiske. Jeg finder, at som valgloven tidligere var affattet, var den rimelig, var den demokratisk. Da kunne ethvert parti, som havde en blot nogenlunde tilslutning blandt vælgerne, være sikker på at blive repræsenteret i folketinget.

Naturligvis kunne ikke alle partier være så heldige, som det parti, jeg repræsenterede, da jeg første gang blev valgt ind i folketinget, var. Det var næsten et held så stort, at politiet ikke burde have tilladt det. Men det har politiet da heldigvis ikke så meget med at gøre. For dem, der ikke ved, hvad jeg sigter til, skal jeg oplyse, at hvis det kommunistiske parti i 1932 havde fået 5 stemmer mindre i hovedstaden, var det ikke blevet repræsenteret i folketinget. Hvis det i landsmålestok havde fået 2 stemmer mindre, havde det kun fået ét mandat i folketinget. Der var lige akkurat 2 stemmer at løbe på, ellers var de konservative løbet med et mandat i Jylland. Det ville omtrent svare til, at man samme dag vandt den store gevinst i klasselotteriet og en af de store gevinster i præmieobligationslotteriet. Det går ikke altid lige så godt i valglotteriet. Det viser imidlertid, hvor billigt man kunne komme ind.

For øvrigt vil man også af det tilgænge-

lige materiale kunne se, at retsforbundet kom ind i folketinget med et meget beskedent stemmetal — jeg tror, det var godt 17.000 — i kraft af den valglov, vi havde dengang. Der er andre partier, der er kommet ind med forholdsvis ringe stemmetal og ikke har skullet præstere det, der antagelig nu skal præstere — jeg antager, det bliver ca. 52.000-54.000 stemmer. I løbet af få år er man med 2 pct.s reglen kommet op på 60.000 stemmer.

Jeg kan ikke forstå den opfattelse, der mange gange er givet udtryk for her i tinget, nemlig at demokratiet skulle lide nogen skade ved, at der kom småpartier herind. Der er efter mit skøn virkelig ikke sket nogen fortræd ved det i de mange år, der er gået siden 1920. Derfor synes jeg, man skulle benytte lejligheden til at gennemføre den ændring af valgloven, vi i denne henseende foreslår. Jeg er af den opfattelse, at en sådan valglovsændring, uanset at vi står temmelig nær foran et folketingsvalg, udmærket kan gennemføres, fordi den ikke har noget med partiernes kandidatopstilling eller øvrige muligheder at gøre. Den drejer sig kun om mandatfordelingen på grundlag af det antal stemmer, partierne får.

Jeg anbefaler derfor hele det af os fremsatte lovforslag. Jeg erkender, at sidste del af det, den, der drejer sig om partiernes penge og regnskaber, naturligvis er adskiligt mere kompliceret og kræver en alvorlig overvejelse. Jeg anbefaler den alligevel, men finder, at første del af lovforslaget er så klart overskuelig, at det burde være muligt at tage stilling, inden folketingsåret slutter, og inden der kommer et folketingsvalg.

Jeg tillader mig altså at anbefale lovforslaget som helhed til folketingets velvillige behandling.

Holger Eriksen: Hvad den første halvdel af lovforslaget angår, kan der anføres mange efter min mening meget tungtvejende argumenter imod at lempe spærre-reglen mere, end det allerede er sket, men disse argumenter er jo fremført så ofte her, at jeg ikke finder nogen anledning til at gentage dem ved denne lejlighed. Dertil kommer, at vi har lempet reglerne i indværende valgperiode, og jeg synes dog, vi først må se, hvordan den lempelse virker,